

REFLECTION OF SECURITY AND STABILITY ASSURANCE IN STRATEGIC GOALS

Qutbiddin Burkhanov

researcher

*The center for improving the qualifications of lawyers under the Ministry of Justice of the Republic of Uzbekistan**Tashkent, Uzbekistan*

ABOUT ARTICLE

Key words: Armed Forces of Uzbekistan, hostilities, cyber theft, cyber fraud, trend, state border.

Received: 24.12.23**Accepted:** 26.12.23**Published:** 28.12.23

Abstract: Today, changes and reforms are being observed in all aspects of the life of our country. There is no area where the spirit of the new age has not penetrated, where human interests are not given priority. It is especially important that the stages of gradual development in recent years are based on the will of our people and the solution to the painful problems that have been hindering the peace and tranquility of citizens for years. In a word, such historical developments do not happen by themselves. At the core of these reforms are clear and planned goals, determination, and strong political will. In this article, the same cases are analyzed.

ХАВФСИЗЛИК ВА БАРҚАРОРЛИКНИ КАФОЛАТЛИ ТАЪМИНЛАШНИНГ
СТРАТЕГИК МАҚСАДЛАРДА АКС ЭТИШИ**Қутбиддин Бурхонов**

тадқиқотчи

*Ўзбекистон республикаси адлия вазирлиги қошидаги юристлар малакасини ошириш маркази**Тошкент, Ўзбекистон*

МАҚОЛА ҲАҚИДА

Калит сўзлар: Ўзбекистон Қуролли Кучлари, жанговар ҳаракатлар, киберўғирлик, киберфирибгарлик, тенденция, давлат чегараси.

Аннотация: Бугун юртимиз ҳаётининг барча жабҳаларида ўзгариш, ислохотлар эпкинни кузатишмоқда. Янги замон руҳи кириб бормаган, инсон манфаатига устувор аҳамият қаратилмаётган бирор-бир соҳа йўқ. Айниқса, сўнгги йиллардаги тадрижий ривожланиш босқичлари уларнинг мазмун-моҳиятида халқимиз хоҳиш-иродаси, йиллар

давомида фуқароларнинг тинчлик-хотиржамлигига тўсиқ бўлаётган оғриқли муаммолар ечими тургани янада аҳамиятлидир. Бир сўз билан айтганда, бундай тарихий эврилишлар ўз-ўзидан содир бўлмайди. Мазкур ислохотлар замирида аниқ ва режали мақсад, қатъият, кучли сиёсий ирода мужассам. Мазкур мақолада айни ҳолатлар таҳлилга олинган.

ОТРАЖЕНИЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ БЕЗОПАСНОСТИ И СТАБИЛЬНОСТИ В СТРАТЕГИЧЕСКИХ ЦЕЛЯХ

Кутбиддин Бурханов

Исследователь

Центр повышения квалификации юристов при Министерстве юстиции Республики Узбекистан

Ташкент, Узбекистан

О СТАТЬЕ

Ключевые слова: Вооруженные Силы Узбекистана, боевые действия, киберкража, кибермошенничество, тренд, государственная граница.

Аннотация: Сегодня изменения и реформы наблюдаются во всех аспектах жизни нашей страны. Нет такой области, куда бы не проник дух нового времени, где интересы человека не были бы приоритетными. Особенно важно, что этапы постепенного развития последних лет основаны на волеизъявлении нашего народа и решении наболевших проблем, которые годами мешают миру и спокойствию граждан. Словом, подобные исторические события не происходят сами по себе. В основе этих реформ лежат четкие и запланированные цели, решимость и сильная политическая воля. В данной статье анализируются те же случаи.

КИРИШ

Халқчил ва демократик тамойилларга асосланган янги Ўзбекистонни, эркин фуқаролик жамиятини барпо этиш халқимизнинг олий мақсадидир. Сўнгги йилларда бу йўналишдаги эзгу ниятларимизни рўёбга чиқариш йўлида муҳим ислохотлар кечмоқда. Бу жараёнда тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлашга энг муҳим вазифа сифатида устувор аҳамият қаратилаётир.

АСОСИЙ ҚИСМ

Ҳар қандай давлат мустақиллигини, халқнинг эрки ва тинчлигини миллий армияси ҳимоя қилади. Мустақиллигини, тинчлигини асрай олган давлатгина барқарор ривожланади, тинчлик, хотиржамлик, осойишталик қарор топган мамлакат эса гуллаб-

яшнайд. Шу боис, жамиятимиздаги ислохотлар жараёнида муҳофаа саноатини модернизация қилиш, миллий армиямизни замонавий талаблар асосида такомиллаштиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Натижада ихчам ва тезкор, кучли ҳарбий салоҳиятга эга замонавий армия барпо этилди. Ўзбекистон Қуролли Кучларининг янги, муносиб авлоди шаклланди. “Халқ ва армия бир тану бир жон” эзгу ғояси ҳарбий-ватанпарварлик соҳасидаги муҳим ўзгаришларга тўртки бўлмоқда.

Ҳарбий хизматчиларнинг оила аъзолари ҳамда соҳа фахрийларини ижтимоий ҳимоя қилиш масаласига ҳам жиддий аҳамият берилмоқда. Фақат кейинги бир йилнинг ўзида 3 мингдан ортиқ ҳарбий уй-жой билан таъминланди, ҳарбий хизматчиларнинг салкам 2 минг фарзандига олий таълим муассасаларига ўқишга кириш учун имтиёзли тавсияномалар берилди, 4 мингдан зиёд ҳарбийнинг турмуш ўртоғи касбга ўқитилиб, ишга жойлаштирилди, 1250 ҳарбий пенсионер бандлиги таъминланди.

Бундай эътибор ва имконият туфайли ҳарбийлик обрў-эътиборли касбга, ёшлар орзу қиладиган соҳага айланди. Бугун миллий армиямизда хизмат қилиш ёшларимиз учун нафақат фахрли бурч, балки юксак шон-шарафга айланди. Барча ота-оналар фарзанди вояга етгач, Қуролли Кучларимиз сафида хизмат қилишини ният қилади. Чунки замонавий жанговар техник қуролларни мукамал эгаллаган йигитларимиз миллатнинг, юртнинг ифтихори бўлаётганини ҳаммамиз кўриб турибмиз.

Шу билан бирга, бугунги кунда жаҳонда, жумладан, минтақамизда, бевосита чегараларимиз яқинида турли таҳдид ва хатарлар тобора кучайиб бормоқда. Дунёда рўй бераётган гибрид характердаги қуролли тўқнашувлар таҳлили биздан қўшинларимизнинг жанговар ҳаракатлар жараёнида илгари амалда қўлланилмаган қуроллардан фойдаланадиган кучларга қарши кураша олиш қобилиятини оширишни тақозо этмоқда. Бундай шароитда, аввало, жанговар ҳаракатларнинг самарали шакл ва усулларини тадқиқ ва татбиқ этиш, Қуролли Кучларнинг ягона автоматлаштирилган бошқарув тизимини яратиш ва ривожлантириш бўйича комплекс чора-тадбирларни ишлаб чиқиш ҳамда амалга ошириш борасидаги ишларни жадаллаштиришимиз лозим.

“Ўзбекистон – 2030” стратегиясида бу борада муҳим вазифалар белгиланди. Бу ҳужжатнинг бешинчи устувор йўналиши мамлакатни хавфсиз ва тинчликсевар давлатга айлантириш ишларини давом эттириш бўлиб, унда иккита кичик йўналиш ва 11 мақсад акс эттирилган. Мазкур устувор йўналиш очик, прагматик ва фаол ташқи сиёсат юритиш ҳамда мамлакатимиз хавфсизлиги, муҳофаа салоҳиятини кучайтиришга йўналтирилган.

Бу йўналишда ахборот хавфсизлиги ва киберхавфсизликка алоҳида эътибор берилган. Бугунги кунда ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланиб содир этилаётган

турли ҳуқуқбузарликлар сони ортиб бормокда. Расмий маълумотларга кўра, 2023 йилнинг январь-август ойларида 3712 та кибержиноят содир этилди. Шундан 1625 таси киберўғирлик, 1141 таси киберфирибгарлик, 102 таси гиёҳвандлик моддаларини интернет орқали тарқатиш билан боғлиқдир.

Бу маълумотлар далолат берадики, рақамлаштириш жараёни жадаллашаётган бир вақтда ахборот хавфсизлиги ва киберхавфсизликни таъминлаш долзарб масалалардан бири. Шу сабабли “Ўзбекистон – 2030” стратегиясида интернет тармоғидан тўсиқларсиз фойдаланиш учун зарур шарт-шароитлар яратиш, миллий интернет маконида киберхавфсизликни таъминлаш ҳамда фуқароларнинг интернетдан фойдаланиш борасидаги саводхонлигини ошириш устувор вазифалар сифатида белгиланган.

Шунингдек, стратегияда жаҳонда содир бўлаётган мураккаб глобал жараёнларни инобатга олган ҳолда Куролли Кучлар қудрати, мамлакатнинг муҳофаза қилиниши ва ҳарбий салоҳиятини янада ошириш ҳамда чегаралар хавфсизлигини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор қаратилган.

Бугунги кунда халқаро ва минтақавий хавфсизликка таҳдид солаётган хавф-хатарларни ҳисобга олган ҳолда давлатимиз чегаралари хавфсизлигини таъминлаш самарадорлигини янада ошириш устувор йўналишлардан биридир. Замонавий геосиёсий маконда янгича тенденциялар пайдо бўлаётган, интеграция жараёнлари жадал кечаётган бир вақтда дунёнинг энг ривожланган давлатлари чегара идоралари ҳам бошқа субъектлар ҳамкорлигисиз мамлакатнинг чегара хавфсизлигини таъминлай олмаслигини эътироф этилмоқда. Шу боис, дунё миқёсида бу йўналишда ҳамкорликни кенгайтириш долзарб бўлиб турибди.

Жумладан, мамлакатимизда ҳам бу йўналишда муҳим чора-тадбирлар кўрилмоқда. 2023 йил 13 сентябрда янги таҳрирдаги “Ўзбекистон Республикасининг давлат чегараси тўғрисида”ги қонун қабул қилиниши бу жабҳадаги ишларни янги босқичда давом эттиришда муҳим ҳуқуқий асос бўлди. Қонунда давлат чегарасини белгилаш, ўзгартириш, кўриқлаш ва ҳимоя қилиш соҳасидаги асосий тушунчалар, давлат чегарасини куруқликда, чегара дарёларида, кўллар, самовий ҳудуд ва бошқа жойларда шахслар, транспорт воситаларининг кесиб ўтиш тартиби ҳамда давлат чегараси ва ўтказиш пунктлари режими, режим талаблари, улар бузилиши тушунчалари аниқ белгиланиб, батафсил ёритиб берилди.

Бундан ташқари, ҳужжатда Ўзбекистон фуқаролари, чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар ҳамда транспорт воситаларининг чегара зонасига ва ўтказиш пунктларига кириши (чиқиши), ўтиши, бўлиши (яшаши), ҳаракатланиши тартиблари ҳамда давлат чегарасида, чегара минтақасида ва ўтказиш пунктларида ҳўжалик ва бошқа

фаолиятни юритиш, хусусан, деҳқончилик қилиш ёки чорвачилик билан шуғулланиш билан боғлиқ қоидалар белгиланди.

Бу борада “Ўзбекистон – 2030” стратегиясида ҳам қатор масалалар ўз аксини топди. Хусусан, давлат чегарасини қўриқлаш тизимига замонавий технологиялар, коммуникация воситалари ва техник (муҳандислик) иншоотларни кенг жорий қилиш, давлат чегараси хавфсизлигини таъминлаш жараёнини сунъий интеллект технологияларидан фойдаланган ҳолда янада автоматлаштириш вазифалари белгилаб қўйилди.

Қуролли Кучлар ва куч тузилмалари билан ҳамкорликни кучайтириш, биргаликдаги ҳаракатлар самарадорлиги ва мувофиқлашганлик даражасини ошириш ҳамда юқори малакали ҳарбий кадрларни тайёрлаш тизимини мунтазам такомиллаштириб бориш ҳам муҳим вазифадир. Вазирлар Маҳкамасининг тегишли қарори асосида олий ҳарбийлаштирилган таълим муассасалари тўғрисида низом тасдиқланган. Мазкур ҳужжат хавфсизлик ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар тизимидаги олий ҳарбийлаштирилган таълим муассасалари мақсади ва асосий вазифаларини, таълим жараёнини ташкил этиш, шунингдек, таълим тизимини бошқариш тартибини белгилайди.

Қуролли Кучларнинг рақамли салоҳиятини юксалтириш ва ахборот хавфсизлигини таъминлаш, ҳарбий хизматчиларнинг замонавий ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланиш борасидаги билим ва кўникмаларини ошириш ҳам долзарб вазифага айланмоқда. Бу йўналишдаги ишларни такомиллаштириш мақсадида Тошкент ахборот технологиялари университети махсус факультети базасида Мудофаа вазирлиги ахборот-коммуникация технологиялари ва алоқа ҳарбий институти ташкил этилди. Институт Мудофаа вазирлигининг давлат олий ҳарбий таълим муассасаси бўлиб, саккизта йўналиш бўйича тактик бўғиндаги офицер кадрлар тайёрлайди. Институтда ихтирочиликни ривожлантириш ва янги инновацион ғояларни татбиқ этиш мақсадида олти та замонавий ўқув лаборатория фаолияти йўлга қўйилган. Эътиборли жиҳати шундаки, ҳозирги вақтда олий ҳарбий таълим муассасаларида нафақат ўғил болалар, балки қизлар ҳам таҳсил олмоқда.

Охирги йилларда Қуролли Кучларимиз ҳарбий хизматчиларининг ривожланган хорижий давлатлар олий ҳарбий таълим муассасаларида таълим олиши ва малака ошириши йўлга қўйилди. Ўз навбатида, эришилган келишувлар доирасида айни пайтда қатор хорижий давлатлар ҳарбий хизматчилари Қуролли Кучларимизнинг олий ҳарбий таълим муассасаларида таҳсил олмоқда. Ички ишлар вазирлиги академиясида ҳам хорижий давлатлар ички ишлар органлари (полиция) кадрларини тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизими жорий этилди.

ХУЛОСА

Хулоса қилиб айтганда, Ўзбекистон оғир ривожланиш даврини енгиб, кучли мустақил давлат сифатида тез ривожланаётган иқтисодиётни қурди ва ҳар йили қудратини мустаҳкамлаб борапти. Бу биз учун жуда қимматли, чунки у янги тарихдаги энг муҳим ва асосий ютуқдир.